

**КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКО СТОМАТОЛОШКО
ДРУШТВО СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО (МСД)
CONGRESS OF MACEDONIAN DENTAL SOCIETY
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION**

СТОМАТОЛОГИЈАТА ПРЕД ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА НОВОТО ВРЕМЕ: МОЖНОСТИ И ОГРАНИЧУВАЊА

**15^{ти}-18^{ти} Септември 2022, Охрид, Хотел Метропол Ресорт,
Република Северна Македонија**

КНИГА НА АПСТРАКТИ

**CHALLENGING NEW ERA IN DENTISTRY:
BURDEN AND OPPORTUNITIES**

**15th-18th September 2022, Ohrid, Hotel Metropol Resort,
Republic of North Macedonia**

BOOK OF ABSTRACTS

ТИ
ТН

КОНГРЕС НА МАКЕДОНСКО СТОМАТОЛОШКО ДРУШТВО
СО МЕЃУНАРОДНО УЧЕСТВО (МСД)

CONGRESS OF MACEDONIAN DENTAL SOCIETY
WITH INTERNATIONAL PARTICIPATION

Книга на Апстрактѝ

Book of Abstracts

Графички дизајн и брендирање: Драган Ласков
Graphic Design and Branding: Dragan Laskov

НАУЧЕН ОДБОР:

Проф. д-р ГАБРИЕЛА КЌРЧИЕВА ЧУЧКОВА (Стоматолошки факултет, УКИМ) - претседател

Проф. д-р АЛЕКСАНДАР ДИМКОВ (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р БОЈКО БОНЕВ (Факултет За Дентална Медицина, Медицински Универзитет - Софија, Р.Бугарија)

Доц. д-р ВАЊА ОПАЧИЌ ГАЛИЌ (Стоматолошки Факултет, Универзитет Во Белград, Србија)

Проф. д-р ВАСИЛКА РЕНЦОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ВЕСНА КОРУНОВСКА СТЕВКОВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ДЕЈАН МАРКОВИЌ (Стоматолошки Факултет, Универзитет Во Белград, Србија)

Проф. д-р ЕЛИЗАБЕТА ЃОРГИЕВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ЕМИЛИЈА БАЈРАКТАРОВА ВАЉАКОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ИВАНА БРЕКАЛО ПРШО (Факултет за Дентална Медицина, На Универзитет Во Риека, Хрватска).

Проф. д-р ИВИЦА СТАНЧИЌ (Стоматолошки Факултет, Универзитет Во Белград, Србија)

Доц. д-р ИРЕНА ГАВРИЛОВИЌ (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ЈУЛИЈА РАДОЈЧИЌ (Стоматолошки Факултет, Универзитет Во Ниш, Србија)

Проф. д-р МАЈА ПАНДИЛОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р МАРИЈА ПЕЕВА-ПЕТРЕСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Доц. д-р МАРИЈАНА МИРЧЕВСКА (Европски Универзитет, Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р МАРИНА КАЦАРСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р НИКОЛА АНГЕЛОВ (Стоматолошки Факултет Во Хјустон, Тексас)

Проф. д-р САЊА ПАНЧЕВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р САШО ЕЛЕНЧЕВСКИ (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р СНЕЖАНА ПЕШЕВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р СОЊА АПОСТОЛСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ЦВЕТАНКА БАЈРАКТАРОВА МИШЕВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. GABRIELA KJURCHIEVA CHUCHKOVA (Faculty of Dentistry, UKIM) - president

Prof. Dr. ALEKSANDAR DIMKOV (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. BOYKO BONEV (Faculty of Dental Medicine, Medical University - Sofia, R.Bulgaria)

Assoc. Prof. Dr. VANJA OPAČIĆ GALIĆ (Faculty of Dentistry, University of Belgrade, Serbia)

Prof. Dr. VASILKA RENDZOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. VESNA KORUNOVSKA STEVKOVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. DEJAN MARKOVIĆ (Faculty of Dentistry, University of Belgrade, Serbia)

Prof. Dr. ELIZABETA GJORGIEVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. EMILIA BAJRAKTAROVA VALJAKOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. IVANA BREKALO PRŠO (Faculty of Dental Medicine, University of Rijeka, Croatia).

Prof. Dr. IVICA STANČIĆ (Faculty of Dentistry, University of Belgrade, Serbia)

Assoc. Prof. Dr. IRENA GAVRILOVIĆ (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. JULIA RADOJČIĆ (Faculty of Dentistry, University of Nis, Serbia)

Prof. Dr. MAJA PANDILOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. MARIJA PEEVA-PETRESKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Assoc. Prof. Dr. MARIJANA MIRCHEVSKA (European University, Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. MARINA KACARSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. NIKOLA ANGELOV (Dental School in Houston, Texas)

Prof. Dr. SANJA PANCHEVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. SASHO ELENCEVSKI (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. SNEZHANA PESHEVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. SONJA APOSTOLSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. CVETANKA BAJRAKTAROVA MISHEVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

ОРГАНИЗАЦИОНЕН ОДБОР:

Проф. д-р ЕМИЛИЈА БАЈРАКТАРОВА ВАЉАКОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје) - претседател

Проф. д-р ДАНИЕЛА ВЕЛЕСКА-СТЕВКОВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Виш науч. сор. д-р СОЊА МИНДОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р СТЕВИЦА РИСТОСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р ЕМИЛИЈА СТЕФАНОВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р КРИСТИНА МИТИЌ (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Проф. д-р МАРИНА ЕФТИМОСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Доц. д-р ГОРДАНА АПОСТОЛОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Науч. сор. д-р МАРИЈА МАНЕВА РИСТОВСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Доц. д-р РАДМИЛА ДИМОВСКА (Балкански универзитет)

Доц. д-р САБЕТИМ ЧЕРКЕЗИ (Стоматолошки оддел, Медицински факултет, Универзитет во Тетово)

Виш науч. сор. д-р ЕФКА ЖАБОКОВА БИЛБИЛОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Д-р ПЕТАР ЧАКАР

Д-р ВЛАДИМИР ДИЛЕВСКИ

Д-р ХРИСТО ПЕТАНОВСКИ (ЈЗУ УСКЦ "Св. Пантелејмон - Скопје)

Д-р ДУШАНКА СТЕФАНОВИЌ (УСКЦ Св. Пантелејмон Скопје)

Прим. д-р НАТАША ПИСЕВСКА-ЧОЛАКОВА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Д-р ЈАСНА СИМОНОСКА (УКИМ Стоматолошки Факултет - Скопје)

Д-р ЈАСМИНА ВРГОВИЌ

Д-р ЗЛАТКО МАСЛАРЕВСКИ

Д-р МАРКО МЛАДЕНОВСКИ

Д-р ИРЕНА ВИДИНЧЕВА

Д-р НАЗМИ ФЕРАТИ

Д-р ГОРАН ТЕРЗИЕВСКИ

Д-р ВЕРИЦА ГАВИЛОВСКА

Д-р ИРЕНА АНДОНОВИЌ

Д-р АНА ПЕТРОСКА

ORGANIZING COMMITTEE

Prof. Dr. EMILIA BAJRAKTAROVA VALJAKOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje) - president

Prof. Dr. DANIELA VELESKA-STEVKOVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Senior Research Associate Dr. SONJA MINDOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. STEVICA RISTOSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. EMILIJA STEFANOVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. KRISTINA MITIC (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Prof. Dr. MARINA EFTIMOSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Assoc. Prof. Dr. GORDANA APOSTOLOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Research Associate Dr. MARIJA MANEVA RISTOVSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Assoc. Prof. Dr. RADMILA DIMOVSKA (International Balkan University)

Assoc. Prof. Dr. SABETIM CHERKEZI (Dental Department, Faculty of Medicine, University of Tetovo)

Senior Research Associate Dr. EFKA ŽABOKOVA BILBILOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Dr. PETAR CHAKAR

Dr. VLADIMIR DILEVSKI

Dr. HRISTO PETANOVSKI (PHO University Dental Clinical Center "St. Panteleimon" - Skopje)

Dr. DUSANKA STEFANOVIĆ (USKC St. Panteleimon Skopje)

Prim. Dr. NATASHA PISEVSKA-COLAKOVA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Dr. JASNA SIMONOSKA (UKIM Faculty of Dentistry - Skopje)

Dr. JASMINA VRGOVIC

Dr. ZLATKO MASLAREVSKI

Dr. MARKO MLADENOVSKI

Dr. IRENA VIDINCHEVA

Dr. NAZMI FERATI

Dr. GORAN TERZIEVSKI

Dr. VERICA GAVILOVSKA

Dr. IRENA ANDONOVIC

Dr. ANNA PETROSKA

УСНИ ПРЕЗЕНТАЦИИ 17.09.2022 САЛА ЛАБИНО

СЕСИЈА 2 ОБЛАСТ: ПРОТЕТСКА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И РЕСТАВРАТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА

СПЕКТРОФОТОМЕТРИСКА ЕВАЛУАЦИЈА НА РАЗЛИКИТЕ ВО БОЈАТА ПОМЕЃУ ПРИРОДНИТЕ ЗАБИ И КЛУЧЕВИТЕ ЗА ИЗБОР НА БОЈА

Заркова Атанасова Ј.¹, Златановска К¹, Прошева Љ.¹, Атанасова С.¹, Димова Ц.¹

1. Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, Република Северна Македонија

Цел: Целта на ова истражување беше да утврдиме дали клучевите за избор на боја кои најчесто се употребуваат во праксата со нивните нијанси, можат целосно да ја претстават бојата на природните заби без притоа да се појави визуелно неприфатлива колорна разлика.

Материјали и метод: Бојата на максиларниот централен инцизив кај вкупно 235 пациенти беше инструментално евалуирана со спектрофотометар со оптичка геометрија 45/0° ShadePilot™. Инклузионите критериуми беа: природен витален инцизив без кариозни лезии и реставрации, без внатрешни и надворешни дисколорации, без ерозии и абразији. Разликите во бојата (претставена преку величината Delta E) беа споредувани со следните клучеви VITA CLASSICAL (VC), IVOCCLAR CHROMASCOP (IC) и VITA 3D-MASTER (V3DM). Како праг за неусогласување на бојата беше избрана вредноста на Delta E > 3.3.

Резултати: Разликите во бојата Delta E одредувана според VC клучот варираа во рангот од 0,77 за најмалата разлика до 8,78 Delta E единици за најголемата разлика. Вредноста на Delta E одредувана со IC клучот варира во интервалот од 0,43 до 9,28. Кај V3DM клучот се движи во рамките од 0,32 до 5,32 Delta E единици. Разликата помеѓу Delta E за VitaClassical во однос на IvoclarChromascop клучот не е сигнификантна $p > 0,05$ ($p = 0,61$), додека во однос на Vita3D - Master разликата е статистички сигнификантна $p < 0,001$ ($p = 0,000$). Притоа просечните вредности на Delta E одредувани со VitaClassical клучот се значајно поголеми. Помеѓу IC и V3DM постои значајна разлика $p < 0,001$ ($p = 0,000$) во просечните вредности на Delta E. Притоа вредностите на Delta E за IC клучот се сигнификантно поголеми од оние добиени со V3DM.

Заклучок: Најголеми разлики во покривањето на нијансите постои кај Ivoclar Chromascop клучот, потоа кај Vita Classical. Vita3D Master клучот има најмало отстапување во разликите на бојата со природните заби, но сепак ниеден клуч целосно не го опфаќа распонот на нијанси кај природните заби.

ORAL PRESENTATIONS 17.09.2022 LABINO HALL

SESSION 2 TOPIC: PROSTHETIC REHABILITATION & RESTORATIVE DENTISTRY

COLOR DIFFERENCE BETWEEN NATURAL TEETH AND SHADE GUIDES - SPECTROPHOTOMETRIC EVALUATION

Zarkova Atanasova J.¹, Zlatanovska K.¹, Prosheva Lj.¹, Atanasova S.¹, Dimova C.¹

1. Faculty of Medical Sciences, "Goce Delcev" University of Stip, Republic of North Macedonia

Aim: The purpose of this paper was to determine whether the shade guides that are most often used in every day practice, with their shade tabs can fully represent the natural color of the teeth without having a visually unacceptable color differences.

Materials and method: The color of the maxillary central incisor in 235 patients was instrumentally evaluated with a spectrophotometer with optical geometry 45/0 ° ShadePilot™. The inclusion criteria were: natural, vital incisors without carious lesions and restorations, without internal and external discoloration, without erosions and abrasions. The color differences Delta E were compared with the following shade guides VITA CLASSICAL (VC), IVOCLAR CHROMASCOP (IC) and VITA 3D-MASTER (V3DM). As a threshold of color mismatch the value of Delta E > 3.3 was chosen.

Results: The Delta E color differences determined by the VC shade guide varied in the range of 0.77 for the smallest difference to 8.78 Delta E units for the largest difference. The value of the Delta E determined by the IC guide varies in the range of 0.43 to 9.28. The V3DM color differences ranges from 0.32 to 5.32 Delta E units. The difference between Delta E for VitaClassical and IvoclarChromascop is not significant $p > 0.05$ ($p = 0.61$), while for Vita3D- Master the difference is statistically significant $p < 0.001$ ($p = 0.000$). The average Delta E values analyzed with the VitaClassical shade guide were significantly higher. There is a significant difference between IC and V3DM $p < 0.001$ ($p = 0.000$) in the average values of Delta E.

Conclusion: The biggest difference in the coverage of the shades was found to be with the Ivoclar Chromascop Guide, then with the Vita Classical. The Vita3D Master has the slightest deviation in the color differences with natural teeth, but still no shade guide completely covers the range of shades in natural teeth.